

Lietuva plėš bendradarbiavimą su YIVO žydų mokslinių tyrimų institutu, saugodama ir viešindama Lietuvos žydų istoriją

Sukurta 2022.04.05 / Atnaujinta 2022.04.05 08:58

Balandžio 4 dieną užsienio reikalų viceministras Mantas Adomėnas susitiko su Vilniuje viešiniu Niujorko, Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV), YIVO žydų mokslinių tyrimų instituto direktoriumi Jonathanu Brentu.

Susitikime J. Brentas nuoširdžiai padėkojo už Užsienio reikalų ministerijos pagalbą, vykdant šiemet baigtą septynerius metus trukusį bendrą YIVO instituto ir trijų Lietuvos atminties institucijų – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Centrinio valstybės archyvo ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos – Vilniaus kolekcijų projektą. Projekto esmė – išsaugoti ir suskaitmeninti išsklaidytas iki Antrojo pasaulinio karo Vilniuje veikusio YIVO instituto bibliotekos ir archyvų kolekcijas. Šis projektas, anot J. Brento, pasauliui dar kartą parodė, kaip nuosekliai Lietuva tyrinėja ir puoselėja savo šalies kultūros ir istorijos paveldą.

YIVO institutas toliau tęs Lietuvos žydų archyvų paiešką, skaitmeninimą ir viešinimą, bendradarbiaujant su minėtomis institucijomis, taip pat su Lietuvos nacionaliniu dailės muziejumi. M. Adomėnas atkreipė dėmesį, jog YIVO institutui būtų verta bendradarbiauti ir su kituose Lietuvos miestuose įsikūrusiomis atminties institucijomis, pavyzdžiui Kauno regioniniu valstybės archyvu, Vytauto Didžiojo universiteto archyvu, stambesniais regionų muziejais.

Artėjančias Vilniaus įkūrimo 700-ąsias (2023 metais) ir YIVO instituto įkūrimo Vilniuje 100-ąsias (2025 metais) metines M. Adomėnas pasiūlė bendrai paminėti kultūriniais renginiais bei institucionalizuojant Lietuvos ir YIVO bendradarbiavimą. Minint šias datas daug dėmesio planuojama skirti litvakų kilmės prancūzų rašytojo Romaino Gary asmenybei.

Susitikime taip pat buvo aptarti YIVO instituto edukacinio ir medijų centro bei galimo YIVO instituto filialo įkūrimo Vilniuje klausimai. Anot J. Brento, tai yra realu, tačiau pirmiausia reikia nuspręsti dėl šių institucijų įkūrimo vietos ir finansavimo.

YIVO žydų mokslinių tyrimų institutas (jidiš k. – *Yidisher visnshaftlekher institut*) buvo įkurtas 1925 metais Vilniuje ir skirtas Rytų Europos žydų istorijai ir kultūrai išsaugoti. 1925–1939 metais Vilniuje YIVO sukaupė didžiausią pasaulyje biblioteką ir archyvą Rytų Europos žydų gyvenimo tematika. Antrojo pasaulinio karo metais, kai darbas Lietuvoje buvo nebeįmanomas, YIVO centru tapo JAV filialas Niujorke.